		• Zapisuje pytanie jawne nr 34: „Miasto – przestrzeń przyjazna czy wroga człowiekowi?”.	
5–14 min	Mapa „Lalki”	• Poleca przeczytać tekst o Warszawie (zadanie 1). Pokazuje na planie Krakowskie Przedmieście, Łazienki i Powiśle. • Rysuje na tablicy tabelę „dwie Warszawy”.	• Czytają i rozwiązują zadanie 1.1. • Uzupełniają tabelę przykładami z powieści.
14–30 min	Powiśle – leżąca drabina	• Czyta na głos fragment z rozdziału „Medytacje” (zadanie 2). Pyta: „Dlaczego drabina leży? Dokąd nie da się po niej wejść?”. • Pyta o zdanie „Oto miniatura kraju”: „Co Wokulski widzi w tej dzielnicy poza samą biedą?”.	• Wskazują: drabina leży, więc nie prowadzi w górę – mieszkańcy nie mają szans na awans. • Rozwiązują zadania 2.1–2.2.
30–40 min	Co zmienia się w Wokulskim?	• Poleca przeczytać fragment o drodze Obożną (zadanie 3). Pyta: „Jaki «nowy zmysł» zyskuje Wokulski? Komu potem pomaga?”.	• Odpowiadają: zaczyna widzieć ludzką biedę; postanawia pomóc furmanowi Wysockiemu. • W parach przygotowują po jednym argumencie: miasto przyjazne / wrogie.
40–45 min	Podsumowanie	• Prosi kilka par o argumenty. Pyta: „Czy Warszawa w «Lalce» jest wroga wszystkim, czy tylko niektórym?”. • Prosi o samoocenę według kryteriów sukcesu.	• Podają, np.: „Dla Izabeli miasto to salon, dla Wysockiego – walka o chleb”. • Zapisują wniosek.

Typowe trudności uczniów

- Uczniowie opisują Powiśle tylko jako tło. Reakcja: zapytaj, co ten obraz mówi o całym kraju – Wokulski sam nazywa go miniaturą kraju.
- Uczniowie mylą Powiśle z Paryżem. Reakcja: Paryż to rozdziały o Geiście w drugim tomie; Powiśle – rozdział „Medytacje” w pierwszym.
- Uczniowie mówią o Warszawie ogólnie, bez przykładów. Reakcja: każdy argument musi mieć konkretne miejsce i scenę.

Ewaluacja lekcji

- Argumenty par: czy każdy ma miejsce i scenę z powieści?
- Zadanie 2.2: czy uczniowie odczytali symbolikę leżącej drabiny?

13–24 min	Co popycha bohatera?	• Zadaje pytania 1–3 z dodatku. Poleca parom uzupełnić tabelę przyczyn (zadanie 2). • Uzupełnia tabelę na tablicy według dodatku i podkreśla rolę listu matki i spowiedzi Marmieładowa.	• Przypominają sceny z części I i uzupełniają tabelę. • Zauważają, np.: „Ofiara Duni przypomina mu ofiarę Soni – nie chce jej przyjąć”.
24–37 min	Rachunek i teoria	• Poleca przeczytać opisy dwóch scen: rozmowy w karczmie i rozmowy o artykule (zadania 3–4). • Pyta: „Czym różni się student z karczmy od Raskolnikowa? Co dodaje teoria z artykułu?”.	• Rozwiązują zadania 3.1 i 4.1–4.2. • Mówią, np.: „Student tylko gada, Raskolnikow chce sprawdzić siebie; teoria daje mu prawo do zbrodni”.
37–45 min	Podsumowanie: co było najważniejsze?	• Zadaje pytanie 5 z dodatku. Prosi o dokończenie na karteczce zdania: „Najważniejszą przyczyną zbrodni była…, ponieważ…”. • Zapowiada, że na następnej lekcji klasa zajmie się tym, co dzieje się z bohaterem po zbrodni.	• Kończą zdanie, np.: „…idea, bo bieda dotyka wielu ludzi, a zabija tylko ten, kto uwierzył, że mu wolno”. • Oddają karteczki i oceniają się według kryteriów sukcesu.

Typowe trudności uczniów

- Uczniowie tłumaczą zbrodnię wyłącznie biedą. Reakcja: zapytaj, dlaczego Raskolnikow nie korzysta z łupu – bieda nie wyjaśnia wszystkiego.
- Uczniowie myślą, że student z karczmy namawia Raskolnikowa. Reakcja: student nie zna go i nie wie, że ktoś słucha; to przypadkowa rozmowa.
- Uczniowie mylą artykuł z planem rewolucji. Reakcja: wróć do opisu sceny – chodzi o prawo jednostki do przekroczenia moralności.

Ewaluacja lekcji

- Tabela przyczyn: czy pary umieszczają zdarzenia w dobrej części powieści?
- Karteczki: czy uczniowie uzasadniają wybór zdarzeniem z powieści?
- Zadanie 4.2: ile osób podaje rzeczowy argument przeciwko teorii?

LEKCJA 1 Z 5 · „WESELE" – CYKL LEKCJI

„Byle polska wieś spokojna" – spotkanie miasta i wsi w akcie I

Lekcja 1 z 5. **Pytanie lekcji:** Czy na tym weselu miasto i wieś naprawdę się spotykają? „Wesele" jest lekturą obowiązkową czytaną w całości (zakres podstawowy). Przed cyklem uczniowie znają cały dramat; na tej lekcji pracujemy na akcie I. Fragmenty w kartach pochodzą z serwisu Wolne Lektury.

Przedmiot	Język polski
Klasa	liceum i technikum, klasa 3
Cykl	„Wesele" – cykl lekcji – lekcja 1 z 5
Temat lekcji	**„Byle polska wieś spokojna" – spotkanie miasta i wsi w akcie I**
Czas	45 minut
Metody	rozmowa kierowana, praca z tekstem informacyjnym, czytanie fragmentów z podziałem na role, analiza fragmentu w parach, krótka notatka na koniec lekcji
Formy pracy	praca z całą klasą, praca w parach, praca indywidualna
Środki dydaktyczne	karta pracy 1, egzemplarze „Wesela", tabela z układem dramatu (dodatek), tablica

Cel ogólny

Poznanie okoliczności powstania dramatu i odczytanie rozmów z aktu I jako obrazu wzajemnego niezrozumienia inteligencji i chłopów.

LEKCJA 1 Z 5 · „PRZEDWIOŚNIE" – CYKL LEKCJI

„Rewolucja jest to konieczność"? – Cezary w Baku

Lekcja 1 z 5. **Pytanie lekcji:** Co Cezary widzi w rewolucyjnym Baku i dlaczego mimo to wierzy w rewolucję? „Przedwiośnie" jest lekturą obowiązkową czytaną w całości (zakres podstawowy). Przed cyklem uczniowie znają całą powieść; na tej lekcji pracujemy na „Rodowodzie" i początku części I (do śmierci matki, rzezi i drogi do Polski). Fragmenty w kartach pochodzą z wolnelektury.pl.

Przedmiot	Język polski
Klasa	liceum i technikum, klasa 3
Cykl	„Przedwiośnie" – cykl lekcji – lekcja 1 z 5
Temat lekcji	**„Rewolucja jest to konieczność"? – Cezary w Baku**
Czas	45 minut
Metody	rozmowa kierowana, praca z tekstem informacyjnym, analiza fragmentu w parach, oś zdarzeń na tablicy, krótka notatka na koniec lekcji
Formy pracy	praca z całą klasą, praca w parach, praca indywidualna
Środki dydaktyczne	karta pracy 1, egzemplarze „Przedwiośnia", tabela z układem powieści (dodatek), tablica

Cel ogólny

Odtworzenie doświadczeń Cezarego w Baku i ocena, jak bohater godzi wiarę w rewolucję z tym, co widzi.

38–45 min	Podsumowanie	• Wraca do pytania lekcji. Prosi o dokończenie na karteczce: „Porfiry i Swidrygajłow pokazują Raskolnikowowi…”. • Prosi o samoocenę według kryteriów sukcesu.	• Kończą zdanie, np.: „…dwie drogi: przyznać się i żyć albo uciec w śmierć”. • Oddają karteczki.

Typowe trudności uczniów

- Uczniowie twierdzą, że Porfiry aresztował Raskolnikowa. Reakcja: wróć do opisu – nie miał dowodu, dał mu czas; bohater przyznał się sam.
- Uczniowie piszą, że Dunia zabiła Swidrygajłowa. Reakcja: strzelała, ale go nie zabiła; on sam odebrał sobie życie.
- Uczniowie traktują Swidrygajłowa wyłącznie jako potwora. Reakcja: zapytaj o jego dobre uczynki wobec dzieci Katarzyny Iwanowny i Soni – to postać złożona.

Ewaluacja lekcji

- Zadanie 2: czy uczniowie odróżniają argument rzeczowy od chwytu nacisku?
- Tabela porównawcza: czy grupy podają fakty z powieści bez błędów?
- Karteczki: czy pojawia się myśl o dwóch drogach – przyznaniu i samobójstwie.

PIERWSZA ŁAWKA

LEKCJA 3 Z 5 · „WESELE" – CYKL LEKCJI

Wernyhora i złoty róg – dar, zadanie i pytanie o Polskę

Lekcja 3 z 5. **Pytanie lekcji:** Co Gospodarz robi z darem, który dostał? Pracujemy na końcu aktu II i na scenie XVI aktu III.

Przedmiot	Język polski
Klasa	liceum i technikum, klasa 3
Cykl	„Wesele" – cykl lekcji – lekcja 3 z 5
Temat lekcji	**Wernyhora i złoty róg – dar, zadanie i pytanie o Polskę**
Czas	45 minut
Metody	czytanie z podziałem na role, analiza fragmentu w parach, rozmowa kierowana, krótka wypowiedź pisemna
Formy pracy	praca z całą klasą, praca w parach, praca indywidualna
Środki dydaktyczne	karta pracy 3, egzemplarze „Wesela", tablica

Cel ogólny

Interpretacja sceny z Wernyhorą i polecenia danego Jaśkowi oraz odczytanie rozmowy Poety z Panną Młodą o tym, gdzie jest Polska.

Cele operacyjne – uczeń po lekcji:

- Uczeń odtwarza drogę złotego rogu: od Wernyhory do Gospodarza i od Gospodarza do Jaśka.
- Uczeń wyjaśnia symboliczne znaczenie złotego rogu i przykazań Gospodarza.
- Uczeń interpretuje odpowiedź Poety na pytanie „A kaz tyz ta Polska?".
- Uczeń ocenia postawę Gospodarza wobec otrzymanego zadania.

Cele operacyjne – uczeń po lekcji:

- Uczeń przedstawia losy Cezarego i jego matki w Baku w czasie rewolucji.
- Uczeń wyjaśnia, jakie racje rewolucji przyjmuje młody Cezary.
- Uczeń porównuje te racje z obrazami przemocy w mieście i ocenia ich zderzenie.
- Uczeń formułuje wniosek o postawie bohatera wobec rewolucji i uzasadnia go cytatem.

Cele w języku ucznia

- Opowiesz, co Cezary przeżył w Baku.
- Wyjaśnisz, dlaczego Cezary najpierw popiera rewolucję.
- Ocenisz, jak Cezary godzi swój zachwyt rewolucją z tym, co widzi w Baku.

Wymagania z podstawy programowej

- **I.1.7** – wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe
- **I.1.9** – rozpoznaje w utworze i interpretuje sposoby kreowania: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej
- **I.1.8** – rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz ich związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi
- **I.1.14** – wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny

Źródło: podstawa programowa dla liceum i technikum z 2018 r. w brzmieniu z 2024 r. (Dz.U. 2024 poz. 1019) – obowiązuje we wszystkich klasach w roku szkolnym 2026/2027.

Kryteria sukcesu

- Potrafię wymienić najważniejsze zdarzenia z życia Cezarego w Baku.
- Potrafię wyjaśnić, czym dla młodego Cezarego jest rewolucja.
- Potrafię wskazać w tekście obraz przeczący jego wierze w rewolucję, a w drugim fragmencie – dowód, że wiara trwa.
- Potrafię zapisać wniosek o postawie bohatera z jednym cytatem.

PIERWSZA ŁAWKA

PIERWSZA ŁAWKA · CYKL LEKCJI · JĘZYK POLSKI · LICEUM I TECHNIKUM, KLASA 2

„Lalka” – cykl lekcji

Sześć lekcji o „Lalce” Bolesława Prusa dla klasy 2 liceum i technikum: dwóch narratorów i Pamiętnik Rzeckiego, Wokulski jako romantyk i pozytywista z notatką syntetyzującą, majątek i pochodzenie, Warszawa i Powiśle, miłość i zakończenie otwarte oraz wypracowanie maturalne z błędem kardynalnym. Fragmenty z tekstu w domenie publicznej, pytania jawne matury ustnej, karty pracy, sprawdzian A/B (zadania do fragmentu lektury jak w teście historycznoliterackim matury PP oraz krótka wypowiedź argumentacyjna przygotowująca do wypracowania) i powtórka.

Plan cyklu

Lekcja	Temat	Cel ogólny	Metody	Materiał
1	**Dwa głosy jednej powieści – narrator i „Pamiętnik starego subiekta”** 45 min	Poznanie czasu, miejsca i kompozycji „Lalki” oraz rozpoznanie dwóch sposobów narracji na przykładzie Pamiętnika Rzeckiego.	rozmowa wprowadzająca, praca z tekstem informacyjnym, czytanie fragmentu na głos	karta pracy 1 (8 pkt)
2	**Wokulski – romantyk czy pozytywista? Praca, nauka i marzenia** 45 min	Charakterystyka Wokulskiego jako postaci łączącej romantyczne uczucia z pozytywistycznym kultem pracy oraz zestawienie dwóch odczytań bohatera w notatce syntetyzującej.	rozmowa kierowana, oś czasu, czytanie fragmentu z podziałem na role	karta pracy 2 (11 pkt)
3	**Majątek i pochodzenie – Łęccy, Krzeszowska, Szlangbaum** 45 min	Analiza relacji między bohaterami „Lalki” z punktu widzenia majątku i pochodzenia oraz ocena arystokracji w słowach Ochockiego.	rozmowa kierowana, tabela sfer społecznych, praca z fragmentem	karta pracy 3 (11 pkt)
4	**Warszawa w „Lalce” – miasto przyjazne czy wrogie?** 45 min	Interpretacja obrazu Warszawy w „Lalce”, ze szczególnym uwzględnieniem Powiśla, jako przestrzeni kontrastów społecznych.	rozmowa wprowadzająca, praca z tekstem informacyjnym, analiza fragmentu	karta pracy 4 (6 pkt)
5	**Miłość Wokulskiego – siła niszcząca czy napędzająca? Zakończenie otwarte** 45 min	Ocena miłości Wokulskiego do Izabeli jako siły, która pobudza go do działania i zarazem niszczy, oraz interpretacja otwartego zakończenia powieści.	rozmowa kierowana, analiza fragmentów, tabela „za i przeciw”	karta pracy 5 (7 pkt)
6	**Wypracowanie maturalne o „Lalce” i błąd kardynalny** 45 min	Przygotowanie planu wypracowania maturalnego na poziomie podstawowym z „Lalką” jako lekturą obowiązkową oraz nauka unikania błędu kardynalnego.	praca z tekstem informacyjnym, polowanie na błędy, analiza wzorcowego akapitu	karta pracy 6 (9 pkt)
7	**Sprawdzian** 45 minut	Sprawdzenie wiadomości i umiejętności z całego cyklu.	praca indywidualna	grupa A i B (24 pkt)

PIERWSZA ŁAWKA · POWTÓRKA · JĘZYK POLSKI · LICEUM I TECHNIKUM, KLASA 2 · »LALKA« – CYKL LEKCJI

„Lalka” – powtórka (liceum i technikum, klasa 2)

Powtórka obejmuje „Lalkę” Bolesława Prusa omawianą na sześciu lekcjach: narrację i Pamiętnik Rzeckiego, Wokulskiego jako romantyka i pozytywistę, majątek i pochodzenie, Warszawę, miłość i zakończenie otwarte oraz wypracowanie maturalne z błędem kardynalnym. Zawiera pytania jawne części ustnej do „Lalki”.

1. O utworze

- **Autor:** Bolesław Prus (Aleksander Głowacki). **Epoka:** pozytywizm. **Gatunek:** powieść realistyczna.
- **Druk:** w odcinkach w prasie pod koniec lat 80. XIX w. **Czas akcji:** początek 1878 – jesień 1879.
- **Miejsca:** Warszawa (sklep na Krakowskim Przedmieściu, Powiśle, Łazienki), Paryż, Zasławek i ruiny zamku w Zasławiu.
- **Narracja podwójna:** narrator trzecioosobowy + „Pamiętnik starego subiekta” (Ignacy Rzecki, pierwsza osoba).

2. Przebieg zdarzeń

- Wokulski – były powstaniec i zesłaniec, kupiec, który dorobił się na dostawach dla wojska – kocha Izabelę Łęcką.
- Kupuje na licytacji kamienicę Łęckich, zakłada spółkę do handlu ze Wschodem, w Paryżu poznaje Geista.
- W Zasławku Izabela wzrusza się wierszem na kamieniu w ruinach. Proces o lalkę: Stawska uniewinniona.
- W maju w pociągu do Krakowa Wokulski rozumie rozmowę Izabeli ze Starskim po angielsku; na torach koło Skierniewic ratuje go dróżnik Wysocki.
- Finał: Wokulski znika, w ruinach w Zasławiu wybuch; Izabela wyjeżdża (według Ochockiego – do klasztoru); umiera Rzecki. Zakończenie otwarte.

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Lektury w liceum – 4 cykle lekcji („Lalka”, „Zbrodnia i kara”, „Wesele”, „Przedwiośnie”)

Podgląd pokazał 9 z 223 stron. Pełna wersja: 223 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- „Lalka” – cykl 6 lekcji: scenariusze, karty pracy, sprawdzian, powtórka, liceum i technikum, klasa 2
- „Wesele” – cykl 5 lekcji: scenariusze, karty pracy, sprawdzian, powtórka, liceum i technikum, klasa 3
- „Przedwiośnie” – cykl 5 lekcji: scenariusze, karty pracy, sprawdzian, powtórka, liceum i technikum, klasa 3
- „Zbrodnia i kara” – cykl 6 lekcji: scenariusze, karty pracy, sprawdzian, powtórka, liceum i technikum, klasa 2

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail

pierwszalawka.pl/material/cykle-lekcji-jezyk-polski-lalka-zbrodnia-i-kara-wesele-przedwiosnie-liceum-pakiet